

**Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права
Кафедра адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки**

**Методичні рекомендації
по написанню курсової роботи
з дисципліни «Фінансове право України»**

**Суми
2022**

ВСТУП

Сучасне розуміння фінансового права дає можливість розглядати його в трьох аспектах: як самостійну галузь права, як науку та як навчальну дисципліну.

Фінансове право як навчальна дисципліна – це система відомостей, знань та інформації про основні положення податкового права. Так, у межах навчальної дисципліни «Фінансове право» вивчаються питання формування фінансової системи України, види фінансових правовідносин, поняття фінансового права та фінансової системи, правове регулювання акумуляції, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів держави тощо.

Навчальна дисципліна «Фінансове право» є базовою нормативною дисципліною для спеціальності «Право», метою якої є забезпечення належного рівня знань студентів як теоретичних положень науки фінансового права, так і законодавчих актів цього правового інституту.

Необхідність глибокого вивчення питань фінансового права студентами викликана зміною ролі податків в умовах сьогодення, адже належна правова підготовка з фінансових питань, насамперед, уможливило успішне здійснення господарської діяльності. Водночас недооцінювання теоретичної правової підготовки призводить до практичних помилок, які негативно впливають на діяльність підприємств й організацій різних форм власності та видів діяльності.

Курс навчальної дисципліни «Фінансове право» складається з лекційних, семінарських занять, самостійної роботи студентів. Курсова робота є формою самостійної навчальної та науково-дослідної роботи студентів, написання якої сприяє закріпленню, поглибленню й узагальненню знань, одержаних під час вивчення предмета.

Виконання курсової роботи спрямоване на набуття таких загальних компетентностей (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

СК 1. Базові знання наукових понять, теорій і методів, необхідних для розуміння процесів правотворення і правозастосування, їх походження і розвитку.

СК 4. Здатність критично оцінювати одержані результати в процесі наукових досліджень.

СК 5. Здатність використовувати знання й розуміння проблем і визначення перспектив розвитку чинної правової системи.

СК 10. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність виконувати наукові дослідження у сфері права з урахуванням поставлених завдань.

Підбір тематики курсових робіт, установлення термінів подання та захисту курсових робіт проводяться відповідно до цих методичних вказівок, метою яких є допомога студентам у написанні та оформленні курсової роботи.

В основу методичних вказівок покладено вимоги нормативних документів (державних стандартів) щодо оформлення складових наукової роботи, зокрема стандарту оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел у дисертації з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

1. ВИМОГИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна являти собою завершену науково-практичну працю.

Тема вважається розкритою, якщо в ній послідовно та правильно, з використанням рекомендованої літератури й інших джерел розкриті всі питання плану й вирішені запропоновані завдання.

Перш ніж розпочати написання курсової роботи, студент повинен ознайомитися з основними вимогами щодо її виконання.

Актуальність теми

Ця вимога означає важливість, практичну значущість розглядуваної проблеми. Курсова робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності лише тоді, коли її тема відповідає сучасним вимогам, а питання, що розкриваються в роботі, важливі для розуміння суті й структури діяльності правової сторони.

Достатній теоретичний рівень

Ця вимога означає, що студент повинен розкрити обрану тему курсової роботи на сучасному рівні розвитку відповідної науки, використовуючи такі підходи й наукові знання, які пояснюють різні явища та події в правовій практиці з позиції сьогодення. Крім того, студент повинен достатньо розкрити основні поняття та терміни, що стосуються проблеми курсової роботи. Включити в зміст матеріалу лише об'єктивні факти й реальні практичні приклади.

Дослідницький характер

Ця вимога означає, що в роботі повинні міститися елементи дослідження:

- вивчення історичних джерел появи поставленої в роботі проблеми;
- вивчення достатньої кількості опублікованих джерел (статей у фахових виданнях, монографій, підручників і навчальних посібників) вітчизняних і зарубіжних авторів;
- систематизація й аналіз різних думок і підходів, формування власної точки зору щодо розглядуваної теми;
- порівняння теоретичних поглядів учених, розроблення висновків, рекомендацій;

– аналіз і порівняння діючого вітчизняного законодавства та законодавства інших країн, що регулюють аналогічні відносини.

Грамотність оформлення

Належне додержання цієї вимоги покращує якість курсової роботи. У роботі не повинно бути граматичних і стилістичних помилок. Необхідно дотримуватися правил цитування, оформлення виносок, списку використаної літератури. Крім того, виконання цієї вимоги виховує в студентів культуру оформлення наукових праць, ділових документів, що знадобиться їм у практичній діяльності.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з предмета «Фінансове право» є результатом вивчення цієї навчальної дисципліни. Підготовка роботи охоплює декілька етапів.

1. Формування мети курсової роботи. Правильне визначення мети роботи дасть можливість студентові відокремити в ній основний напрямок дослідження, упорядкувати пошук й аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань. Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми.

2. Добір теми дослідження. Написання курсової роботи розпочинається з вибору теми, яку студент обирає за власним бажанням або за рекомендацією викладача. Тематика курсових робіт затверджується на кафедрі адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки. Перелік тем, наведений у додатку А, має рекомендаційний характер. Студенти можуть обрати й іншу тему, розроблену самостійно відповідно до їх наукової спрямованості, але якщо затверджена й погоджена вона з науковим керівником.

3. Добір і аналіз джерел інформації за обраною темою, включаючи дослідження законодавчої та нормативної бази. Для написання плану курсової роботи потрібно передусім ознайомитися з матеріалом у підручниках, і вже потім – дослідити офіційні матеріали, нормативні документи й інструкції, монографії, статті в періодичних виданнях.

4. Складання попереднього плану роботи і консультація з викладачем. На основі підбраного матеріалу студент окреслює питання дослідження та складає попередній план роботи. План повинен охоплювати три основні питання та підпитання. План курсової роботи погоджується з викладачем. Під час виконання роботи він може уточнюватися та коригуватися.

5. Підбір аналітичних даних та їх оброблення. Рекомендується студентам самостійно підібрати фактичні дані за темою за допомогою бібліотечного каталогу, офіційних звітів, публікацій періодичних видань.

6. Написання тексту й оформлення курсової роботи (аналіз й узагальнення результатів). Цей етап буде результативний у разі ретельного виконання попередніх кроків роботи. Під час написання тексту особливу увагу необхідно приділити тому, що висловлювані думки повинні не дублювати матеріали статей, інструкцій тощо, а базуватися на них. Не допускається в роботі переписування (передрукування) базового матеріалу.

Доцільно використовувати фрази типу: «У результаті вивчення теоретичного матеріалу щодо сутності...», «Дослідження думок окремих фахівців щодо питання, яке є предметом вивчення, дає змогу констатувати (зупинитися)... », «Статистичні дані, наведені в таблиці, дають можливість зробити висновок, що... » тощо.

7. Подання роботи на рецензування (доопрацювання курсової роботи в разі необхідності). Не пізніше ніж за 15 днів до захисту студент подає курсову роботу науковому керівникові, який рецензує та рекомендує її до захисту. У рецензії науковий керівник дає стислу характеристику, оцінює теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність та обґрунтованість запропонованих рекомендацій, переваги й недоліки, якість і відповідність оформлення курсової роботи.

До основних недоліків написання курсової роботи належать:

– відхилення від теми (тема курсової роботи передбачає розкриття одних питань, а фактично розкриваються інші);

– безсистемне викладення матеріалу, повторення одних і тих самих положень декілька разів;

– невміння виокремити основне, допускання логічних помилок під час викладення матеріалу;

– невдале поєднання фактичного матеріалу з теорією;

– технічне переписування матеріалу з друкованих видань;

– недодержання методичних рекомендацій щодо оформлення курсової роботи.

У разі негативного оцінювання курсова робота разом із рецензією повертається студентові, який повинен у термін не більше ніж три дні доопрацювати її з урахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант разом із рецензією подати науковому керівникові для повторної перевірки. Повернення роботи на доопрацювання є підставою для зниження загальної оцінки.

8. Захист курсової роботи. Курсову роботу студент захищає в присутності комісії (не менше ніж двох осіб). Тези та презентації доповіді студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати 5–8 хвилин.

3. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ОКРЕМИХ ЇЇ ЧАСТИН

Структурними частинами курсової роботи є:

– титульний аркуш;

– зміст;

– вступ;

– основна частина (складається з трьох розділів);

– висновки;

– список використаних джерел;

– додатки (за необхідності).

Титульний аркуш виготовляють друкарським способом і оформлюють за встановленим зразком (додаток Б). У верхній його частині зазначається найменування міністерства, закладу вищої освіти та його структурного підрозділу, кафедри.

У середній частині титульного аркуша зазначають тему курсової роботи, ближче до його правого краю – прізвище та ініціали студента (у називному відмінку), курс, групу, форму навчання; науковий ступінь, вчене звання, ініціали імені та по батькові, прізвище наукового керівника (у називному відмінку).

Нижня частина титульного аркуша контрольної роботи містить місто і рік її виконання.

Зміст наводять на початку курсової роботи, одразу за титульним аркушем. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, всіх розділів, підрозділів і пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків (додаток В). Зміст повинен бути оформлений у вигляді розгорнутого плану.

Вступ є дуже важливим розділом, в якому обґрунтовується актуальність теми, розкривається її значення, визначаються мета і завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження, а також зазначаються методи, використані в процесі дослідження.

Поняття «актуальність» вміщує корисність і доцільність розгляду чи розроблення теми. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми, з чого й впливає актуальність теми. Проблема завжди виникає тоді, коли старе знання вже виявило свою неспроможність, а нове ще не набуло розвиненої форми.

Отже, проблема в науці – це суперечлива ситуація, що вимагає свого вирішення. Обґрунтовуючи актуальність роботи, важливо зазначити, що проблема цікавить багатьох юристів, але в ній містяться ще й недосліджені моменти або існують невивчені певного питання чи різноманітність поглядів на нього.

Від доведення актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання мети дослідження – кінцевого результату, який планується отримати за допомогою наукового дослідження, а також зазначити конкретні завдання, які повинні бути вирішені відповідно до визначеної мети. Це зазвичай робиться у формі перерахування (вивчити..., описати..., встановити..., з'ясувати..., довести... тощо). Формулювання названих завдань необхідно робити якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів курсової роботи. Це важливо також і тому, що назви таких розділів з'являються саме з формулювання завдань дослідження. Потім формулюються об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове.

Також у вступі необхідно зазначити методи, використані під час написання курсової роботи. Розрізняють загальнонаукові та конкретнонаукові методи наукового пізнання.

Потрібно зазначити ті з нижченаведених методів, які використовувалися під час дослідження та написання курсової роботи. Загальнонаукові методи: аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія й моделювання, абстрагування та конкретизація.

Аналіз (від грец. *analysis*) – метод дослідження, що передбачає вивчення предмета шляхом уявного або практичного розчленування його на складові елементи (частини об'єкта, його ознаки, властивості, відношення).

Кожну з виділених частин аналізують окремо в межах єдиного цілого.

Синтез (від грец. *synthesis* – поєднання, з'єднання, складання) – метод вивчення об'єкта в його цілісності, в єдиному і взаємному зв'язку його частин. У процесі наукових досліджень синтез пов'язаний з аналізом, оскільки дає можливість поєднати частини предмета, розчленованого в процесі аналізу, встановити їх зв'язок і пізнати предмет як єдине ціле.

Індукція (від лат. *inductio* – наведення, спонукання) – метод дослідження, за якого загальний висновок про ознаки множини елементів формується на основі вивчення цих ознак у частині елементів однієї множини.

Дедукція (від лат. *deductio* – виведення) – метод логічного висновку від загального до окремого, виведення на підставі законів логіки однієї думки з іншої, взятої за істинну.

Аналогія (грец. *analogia* – відповідність, подібність) – метод наукового дослідження, завдяки якому досягається пізнання одних предметів і явищ на основі їх подібності з іншими. Він ґрунтується на подібності деяких сторін різних предметів і явищ.

Моделювання – метод наукового пізнання, що ґрунтується на заміні предмета або явища, які вивчаються, на їх аналог, модель, що містить істотні риси оригіналу.

Абстрагування (від лат. *abstrahere* – відволікати) – метод відволікання, який дає можливість переходити від конкретних питань до загальних понять і законів розвитку.

Конкретизація (від лат. *concretus* – густий, твердий) – метод дослідження предметів в усій різнобічності, в якісній багатосторонності реального існування на відміну від абстрактного вивчення предметів. Водночас досліджується стан предметів у зв'язку з певними умовами їх існування та історичного розвитку.

Конкретно-наукові, або емпіричні, методи передбачають теоретичні та емпіричні прийоми досліджень.

Теоретичні прийоми – використання існуючих теорій, а також створення нових теорій, властивих певній науці.

До них належать: формалізація, гіпотетичний та аксіоматичний методи, створення теорії.

Формалізація (від лат. formula – форма, певне правило) – метод дослідження об'єктів, подання їх елементів у вигляді спеціальної символіки.

Гіпотетичний метод (від грец. *hipotheticos* – побудований на гіпотезі) ґрунтується на гіпотезі, науковому припущенні, висунутому для пояснення певного явища, що потребує перевірки й теоретичного обґрунтування, щоб стати достовірною науковою теорією.

Аксіоматичний метод передбачає використання аксіом, що є доведеними науковими знаннями, застосовуваними в наукових дослідженнях як відправні початкові положення для обґрунтування нової теорії.

Створення теорії – узагальнення результатів дослідження, знаходження загальних закономірностей у поведінці об'єктів, що вивчаються, а також поширення результатів дослідження на інші об'єкти та явища, що сприяють підвищенню надійності проведеного експериментального дослідження.

2. Емпіричні прийоми, за якими проводять конкретно-наукові (емпіричні) дослідження, формуються на основі загальнонаукових методів і відображають особливості тієї науки, завдяки якій вони створені. Це спостереження, експеримент і впровадження результатів дослідження у практичну діяльність.

Спостереження – апробація обґрунтування висунутих гіпотез або проміжних результатів дослідження з використанням аксіоматизованих знань про об'єкт, а також практики його функціонування.

Експеримент (від лат. *experimentum* – проба, дослід) – науково поставлений дослід відповідно до мети дослідження для перевірки результатів теоретичних досліджень. Проводять в умовах, які дають можливість спостерігати за розвитком явища і відтворювати його в заданих умовах, наприклад, проведення експерименту в окремій галузі економіки щодо застосування «ноу-хау».

Упровадження результатів дослідження в практичну діяльність – методичні прийоми реалізації результатів наукового дослідження в практичну діяльність людей.

Вступна частина не має назви, її обсяг не повинен перевищувати 1,5–2 сторінки. Основна частина передбачає безпосередній виклад теми курсової роботи, глибоко і всебічно розкриваючи її основні положення. Вона має три розділи.

Перший розділ містить огляд дослідження та аналіз історичних джерел, що дають можливість визначити причину виникнення того чи іншого явища або інституту податкового права, простежити еволюцію, генезис розвитку.

Все це дозволить визначити й окреслити коло проблемних питань, пов'язаних із предметом дослідження, та сформулювати власну точку зору.

Другий розділ включає дослідження теоретичного матеріалу та методичних підходів щодо проведення обраного для дослідження інституту загальної частини податкового права чи окремого явища податкового права.

У третьому розділі розглядають проблемні практичні питання, які визначають фахівці з податкового права за темою дослідження, надається характеристика та пропозиції з удосконалення діючого законодавства.

Основна частина повинна мати обсяг приблизно 25 сторінок. Розділи роботи повинні бути органічно пов'язаними між собою: теоретичні й методичні положення є відправним моментом для аналізу, а розглянуті проблеми повинні мати пропозиції щодо їх вирішення.

У висновках необхідно підкреслити актуальність і значення теми роботи в цілому; навести найбільш важливі теоретичні й практичні результати дослідження, що впливають із розділів основної частини курсової роботи; перелічити основні недоліки і шляхи (пропозиції) щодо вдосконалення конкретної проблеми. Обсяг висновків – 2–3 сторінки.

Логічно доповнюють і завершують курсову роботу список використаних джерел і додатки. Список можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Усі джерела повинні бути описані відповідно до правил бібліографії. Не допускається включення до списку джерел, не використаних у роботі. Мінімальна кількість використаних джерел – 30.

Додатки містять великі за обсягом таблиці допоміжного характеру, діаграми, схеми, податкову документацію, їх нумерують у тій послідовності, в якій на них наводять посилання в тексті.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Для того щоб курсова робота відповідала вимогам за змістом, структурою та оформленням, студент повинен дотримуватися таких загальних рекомендацій щодо оформлення курсової роботи:

- написання українською мовою;
- чіткість побудови;
- логічна послідовність викладення матеріалу.

Загальний обсяг курсової роботи не повинен перевищувати 30 сторінок комп'ютерного набору (шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14, міжрядковий інтервал – 1,5) без урахування списку використаних джерел і додатків.

Курсова робота повинна бути надрукована за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) не більше ніж 45 рядків на сторінці та 60–65 знаків у рядку.

Текст роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту курсової роботи повинна бути однаковою у всій роботі.

Вписувати у текст курсової роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою лише чорного кольору, водночас щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Підчищення або зафарбовування білим кольором літер чи слів у роботі допускається, але не більше ніж три на одному аркуші. Помилки та неохайність в оформленні тексту є підставами для зниження загальної оцінки курсової роботи.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та (за необхідності) підпункти. Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами симетрично основному тексту сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (симетрично основному тексту). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставлять крапку.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і текстом повинна дорівнювати двом міжрядковим інтервалам. Кожну структурну частину («ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ») потрібно починати з нової сторінки. Підрозділи в межах розділів не починають із нової сторінки. Закінчення попереднього підрозділу та початок наступного відокремлюють двома міжрядковими інтервалами.

4.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака «№» у правому верхньому куті, починаючи з другої сторінки вступу. Титульний аркуш не нумерується, але його включають до загальної нумерації сторінок роботи.

Номер розділу зазначають після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку, наприклад, «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому рядку розміщують заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера крапку не ставлять, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому самому рядку наводять заголовок пункту.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими самими правилами, як і пункти.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми), таблиці та формули нумерують послідовно в межах розділу, за винятком поданих у додатках. Номер повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації (схеми, графіка,

діаграми), таблиці, формули, між якими ставлять крапку. Наприклад: «Рисунок 1.2» (другий рисунок першого розділу).

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках курсової роботи, вносять до загальної нумерації сторінок.

4.3. Ілюстрації

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є схема, діаграма та графік. Їх необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься в підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де потрібно вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу «... як це показано на рисунку 3.1».

Назву розміщують під ілюстрацією після відповідного номера у підбір до основного тексту. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основні елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначають словом «Рисунок»;
- порядковий номер ілюстрації, який зазначають без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом.

4.4. Таблиці

Цифровий матеріал зазвичай необхідно оформляти у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують з абзацного відступу. Назву і слово «Таблиця» починають із великої літери. Назву не підкреслюють.

Таблиці повинні бути простими, зрозумілими. Їх розміщують після першого посилання на них. Якщо всі показники таблиці мають однакові виміри, їх виносять у заголовок. Позначення одиниць вимірювання повинно відповідати стандартам. Заголовок кожної графи таблиці повинен бути коротким. Необхідно уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці вимірювання зазначати в тематичному заголовку, виносити до узагальнювальних заголовків слова, що повторюються.

Цифри в графах необхідно проставляти так, щоб відповідні розряди чисел в усій колонці були розміщені один під одним. Потрібно додержуватися однакової кількості десяткових знаків для всіх значень цифрових величин в одній графі. Кожну таблицю необхідно супроводжувати відповідним аналізом змісту та висновками.

4.5. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Під час виконання курсової роботи студент зобов'язаний давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, використані в курсовій роботі.

У разі прямого цитування текст цитати починається і закінчується лапками і подається в граматичній формі оригіналу. Цитування повинне бути повним без самостійного скорочення авторського тексту. Пропуск слів без зміни тексту закінчується трикрапкою (...).

У разі непрямого цитування необхідно бути точним у викладенні умок автора. Посилання на джерело обов'язкове як за прямого, так і непрямого цитування. Посилатися необхідно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися в тому разі, коли в них є матеріал, незанесений до останнього видання.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела необхідно зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–4]... ». Якщо наводиться цитата, то позначається порядковий номер джерела і номер сторінки, звідки взято цитату (наприклад, [1, с. 24]).

Посилання на ілюстрації курсової роботи зазначають порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рисунок 1.4».

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть повністю, наприклад, «... у таблиці 1.4».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації необхідно зазначити скорочено слово «дивись», наприклад, «див. таблицю 1.4».

4.6. Оформлення списку використаних джерел

Список джерел можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований під час написання курсової роботи) або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів.

Оформлюючи список використаних джерел, необхідно дотримуватися бібліографічних вимог: зазначити прізвище, ініціали автора, повну назву книги (статті), місце видання, видавництво, рік видання. Для статей, що опубліковані в періодичних виданнях, зазначають прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу або газети, рік видання, номер журналу чи дату виходу газети. Зразок оформлення списку використаних джерел наведено у додатку Г. Потрібну інформацію можна також одержати зі стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

4.7. Додатки

Перед додатками після списку використаних джерел повинен міститися аркуш, на якому посередині великими літерами друкують слово «ДОДАТКИ».

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Посередині рядка великими літерами друкують слово «ДОДАТОК __» і велику літеру, що позначає додаток.

Додатки потрібно позначати послідовно великим літерами українського алфавіту. Наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» тощо, крім літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Нумерація ілюстрацій і таблиць здійснюється в

межах кожного додатка окремо. Номер ілюстрації чи таблиці складається з літери додатка та порядкового номера. Наприклад, «А.1» – перший рисунок (таблиця) додатка А; «А.2» – другий рисунок (таблиця) додатка А тощо.

5. ЗАХИСТ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершальним етапом під час виконання курсової роботи є її захист, що відбувається на відкритому засіданні комісії у складі членів кафедри. Перед захистом студент повинен ознайомитися з рецензією викладача, підготувати доповідь, в якій потрібно зазначити актуальність, основний зміст розглянутих питань і виявлених тенденцій, проблем і шляхів їх вирішення, підготувати наочний матеріал за результатами дослідження та відповідно до матеріалів доповіді. На кожне зауваження викладача, зазначене в рецензії курсової роботи, студент повинен дати обґрунтовані відповіді.

За результатами відкритого захисту, враховуючи оцінку викладача, вміння доповісти, а також повноту відповідей на зауваження та запитання виставляють остаточну оцінку: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

ДОДАТОК А

1. Адміністративно-правові аспекти відповідальності за правопорушення у бюджетній сфері.
2. Фінансово-правове регулювання обігу дорогоцінних металів в Україні.
3. Фінансово-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
4. Становлення та розвиток бюджетного законодавства України.
5. Правові основи податкової системи України.
6. Правове регулювання банківських правовідносин Україні та країнах-членах Європейського Союзу.
7. Рахункова палата України як суб'єкт фінансового контролю.
8. Правові засади розподілу коштів між бюджетами.
9. Правове регулювання бюджетного контролю в Україні.
10. Фінансово-правове регулювання валютного контролю в Україні.
11. Місце фінансового права в системі права України.
12. Організаційно-правові форми здійснення фінансового контролю в Україні.
13. Принципи фінансового контролю: правовий аспект.
14. Організаційно-правові основи управління публічними фінансами в Україні.
15. Правовий механізм адміністрування податків і зборів.
16. Відповідальність за порушення законодавства про банки і банківську діяльність.
17. Організаційно-правові проблеми здійснення фіскальної політики в Україні в умовах євроінтеграції.
18. Адміністративно-правові засади реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні.
19. Адміністративно-правове регулювання валютних обмежень.
20. Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні.
21. Правовий статус податкового агента як суб'єкта фінансового права.
22. Фінансово-правове регулювання обігу цінних паперів в Україні.
23. Адміністративно-правове забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг.
24. Адміністративно-правовий механізм справляння місцевих податків та зборів України в умовах децентралізації.
25. Адміністративно-правовий статус Національного банку України.
26. Правове регулювання обігу електронних грошей в Україні.
27. Адміністративно-правове регулювання сфери обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння в Україні .
28. Правове регулювання бюджетного процесу в Україні.
29. Адміністративно-правові засади протидії митній злочинності.
30. Легалізація криптовалюти як ефективний механізм наповнення Державного бюджету України.

31. Гармонізація митного законодавства України до норм і стандартів Європейського Союзу у сфері спрощення митних процедур.

32. Особливості гармонізації митного законодавства України в процесі виконання міжнародних зобов'язань.

33. Інститут фінансового омбудсмена як інструмент захисту прав споживачів фінансових послуг.

34. Адміністративно-правовий статус Бюро економічної безпеки.

35. Адміністративно-правові засади оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки держави.

36. Правові аспекти реформування валютної системи.

37. Сучасний стан системи фінансового моніторингу в Україні.

38. Правове регулювання спеціальних податкових режимів.

ДОДАТОК Б

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права
Кафедра адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Фінансове право України»
на тему «Теоретико-правові засади податкового адміністрування в
Україні»

Студента 4-го курсу групи Ю-70
Іванова Івана Івановича
Науковий керівник: д-р юрид. наук,
професор кафедри АГПФЕБ
М. В. Старинський

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Суми – 2022

ДОДАТОК В

ЗМІСТ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ	
ДОСЛІДЖЕННЯ	
ЗАСАД ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ	5
1.1 Наукознавча та методологічна основа дослідження теоретико- правових засад податкового адміністрування	5
1.2 Зміст, елементи та принципи податкового адміністрування	8
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО	
АДМІНІСТРУВАННЯ	
12	
2.1 Система органів податкового адміністрування	12
2.2 Податковий контроль як складова податкового адміністрування ...	16
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ	
ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ	
ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	
19	
3.1 Зарубіжний досвід податкового адміністрування та можливості його використання в Україні	19
3.2 Шляхи удосконалення системи податкового адміністрування	22
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28

ДОДАТОК Г

Приклади оформлення різних джерел

Список використаної літератури

1. Баранова В.Г. Податкова система / В.Г. Баранова. Одеса: ОНЕУ, 2014. – С. 34.
2. Державна фіскальна служба України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro- diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/72512.html>.
3. Економічна статистика / Державні фінанси, податки та публічний сектор [Електронний ресурс]. 2016. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Клепанчук О. Ю. Удосконалення механізмів адміністрування податкових платежів в умовах фінансової підтримки розвитку малого бізнесу. Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. 2017. Вип. 27(2). – С. 140–145.
5. Крисоватий А.І. Податкова система / Крисоватий А.І., Десятнюк О.Н.: [навчальний посібник]. Тернопіль; Карт – бланш, 2004. 331с.
6. Левочкин С.О. Податкова структура в Україні та шляхи її вдосконалення. Економіка України - [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/nk/rozdil-iv--podatok-na-dohodi- fizichnih-o/>